

Сучасний стан економіки України та інструменти регулювання її реструктуризації

Іскаков А.А., студент, Волк О.М., к.е.н., ст. викл.
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Упродовж останніх двох десятиліть для України залишається актуальним питання структурної трансформації національної економіки країни відповідно до сучасних вимог постіндустріального суспільства та економічного розвитку інноваційного типу. Забезпечення структурних зрушень в національній економіці передбачалось у всіх державних програмах стратегічного розвитку України за роки незалежності. Водночас, національна економіка України залишається неадаптованою до вимог постіндустріального суспільства, що передбачає необхідність структурних зрушень задля подальшого економічного розвитку та зростання[1].

Вітчизняна економіка характеризується неефективною структурою з високою ресурсо- й енергоємністю виробництва, надмірним екстенсивним розвитком сировинних галузей, низьким рівнем інноваційності, відірваністю фінансового сектору від реальної економіки, неефективним функціонуванням секторів, що забезпечують соціальний розвиток.

Модель збалансованої галузевої структури національної економіки, характерна для більшості провідних країн світу на початку нинішньої світової кризи, має такий вигляд: переробні галузі промисловості – 20%, фінансова сфера – 25%, сфера послуг – 22%, інші галузі національної економіки – 33%. Порівнюючи структуру економіки України за 2002, 2007 та 2011 р. з моделлю національної економіки, можна зробити висновок, що в Україні загальна питома вага переробної галузі промисловості загалом відповідає показнику ядра збалансованої структури (20%). Однак необхідно враховувати, що внутрішньогалузева структура переробної промисловості України має “перекіс” у бік важкої промисловості – чорної металургії та паливно-енергетичного комплексу.

За 2001 – 2011 рр. відбулись певні структурні зміни в національній економіці країни. Так, реальний сектор економіки загалом скоротився майже у 1,5 рази, переважно за рахунок сільського господарства, питома вага якого зменшилась більш ніж удвічі (з 16,05% до 9,6%), та промисловості – на 2,19% (з 30,19% до 28%). Серед галузей, які належать до сфери послуг, знизилась частка будівництва (з 3,98% до 3,6%), транспорту та зв'язку (з 13,41% до 11,22%), тоді як зросли частки: торгівлі (з 12,23% до 16,79%), операцій з нерухомістю (з 7,44% до 13,01%) та надання комунальних та індивідуальних послуг (з 1,86% до 2,15%)[3].

Такий вид економічної діяльності як фінансова діяльність, що є основою фінансової сфери, збільшив питому вагу більш ніж у 2,5 рази (з

3,08% до 9,73%). Таке зростання може свідчити про поступове становлення фінансового ринку та активний розвиток фінансових послуг у країні.

Систему інструментів регулювання реструктуризації економіки можна поділити на такі основні складові:

- грошово-кредитне регулювання (проведення виваженої монетарної політики, забезпечення стабільно низьких темпів інфляції, підвищення стійкості банківської системи);

- податкова політика (запровадження прискореної амортизації, зниження податкового навантаження на фонд оплати праці, яке несуть роботодавці, спрощення процедури відшкодування ПДВ);

- бюджетна політика (поділ видатків державного бюджету на фінансування поточної діяльності та інвестиційні видатки, забезпечення спрямування нерегулярних надходжень бюджету);

- інвестиційна політика (посилення ролі й ефективності державного інвестування, розвиток механізму державно-приватного партнерства, створення індустріальних і технологічних парків) [4].

На сучасному етапі механізми підвищення конкурентоспроможності національної економіки і створення міцної бази для її стійкого динамічного розвитку знаходяться у площині реалізації системних структурних перетворень. Динаміка структури української економіки не відповідає загальним закономірностям структурних зрушень, що відбуваються в розвинених економіках світу і полягають у зростанні частки високотехнологічних виробництв обробної промисловості, телекомунікаційних, фінансових і бізнесових послуг, а також випереджальному розвитку наукоємних, високотехнологічних галузей.

1. Карпова І.В. Проблеми реструктуризації економіки України // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч. 2. – 2012.

2. Пирог О. В. Адаптація структури національної економіки України до вимог постіндустріального суспільства // Вісник / Національного університету "Львівська політехніка" . – 2011. – № 698. – С. 93-103.

3. Статистичний щорічник України за 2011 рік / за ред. О.Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2012. – 559 с.

4. Структурні перетворення в Україні: передумови модернізації економіки / А.П. Павлюк, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.]; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 104 с.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 76-78.